

### ***Список використаних джерел***

1. Дмитрієв Ю. В. Причини виникнення корупційних ризиків у системі державного управління / Ю. В. Дмитрієв // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – 4. – С. 92–95.
2. Корупційні ризики в діяльності державних службовців : роз'яснення М-ва юстиції України від 12.04.2011. База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0026323-11>.
3. Бойко Х. Р. Корупція серед державних службовців : реалії, шляхи подолання / Х. Р. Бойко // Мостинське районне управління юстиції : офіц. сайт. 18.02.2015. URL: [http://mostiske-ruju.at.ua/news/korupcija\\_sered\\_derzhavnikh\\_sluzhbovciv\\_realiji\\_shljakhi\\_podolannja/2015-02-18-686](http://mostiske-ruju.at.ua/news/korupcija_sered_derzhavnikh_sluzhbovciv_realiji_shljakhi_podolannja/2015-02-18-686).

### ***Бочковий Олексій Васильович,***

завідувач навчально-наукової лабораторії  
з дослідження проблем превентивної  
діяльності факультету підготовки фахівців  
для підрозділів превентивної діяльності  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ, кандидат  
юридичних наук, старший науковий  
співробітник

## **ІМІТАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МЕДІАПРОСТОРІ УКРАЇНИ**

Україна достатньо активно висвітлює протидію корупції у медіапросторі. Та чи ефективна сама протидія?

Чи не кожний ЗМІ, так само як і стрічка новин у Фейсбук рясніє повідомленнями про викриття чергового хабарника, створення чергового антикорупційного органу чи видання нормативно-правового акту, який має сприяти протидії корупції. Виходячи з кількості фактів виявлення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією у пересічного громадянина може скластися враження успішної антикорупційної діяльності. Та за об'єктивними оцінками, Україна лише на 126 місці за рейтингом міжнародної неурядової антикорупційної організації Transparency International за результатами 2019 року серед 180 країн, з показником у 30 балів. Для порівняння, найближчі сусіди Польща на 41 місці, Словаччина на 59-му [1]. Актуальність питання протидії корупції не зменшується, так само як і рівень корупції.

Звісно, потрібно враховувати, що не існує держав з 0 рівнем корупції. Навіть лідери рейтингу країн, такі як Данія та Нова Зеландія набрали 87 балів зі 100 можливих. Проте це не означає, що не потрібно проводити заходи зі стримування цього негативного явища, адже корупція справляє нищівний вплив на усі без виключення сфери життя

суспільства та зводить нанівець будь-які ініціативи чи спроби щодо покращення життя суспільства.

Погіршення рейтингу України у антикорупційному рейтингу, адже у 2018 році ми мали на 2 бали більше (32) й займали 120 місце у рейтингу, вказує на те, що обраний рецепт виявився не ефективним. Порівняння з рецептом не випадкове, адже ми живемо в умовах пандемії та лікарі, призначаючи лікування та борючись щодня за життя пацієнтів, постійно вносять корективи у лікування, коли помічають погіршення стану пацієнта.

Між тим, ми бачимо неефективність антикорупційної політики, проте вперто продовжуємо створювати контролюючі антикорупційні органи, куди призначаються одні й ті ж службовці, які багато років займали посади у інших контролюючих чи правоохоронних органах, яких постійно звинувачують у корумпованості. Така собі замкнена система: службовці корумпованих структур влаштовуються на роботу до новостворених антикорупційних структур, щоб протидіяти корупції у тих структурах, у яких вони раніше працювали.

Відбувається своєрідна імітація антикорупційної діяльності, адже здійснювані заходи не ефективні. Часто виявлений журналістами чи громадськими активістами факт вчинення корупційних дій, чи навіть підозра на них, що спричинило значний суспільний резонанс отримує відповідне реагування зі сторони державних органів. У кращому випадку, скомпрометованого чиновника звільняють, демонструючи рішучість та безкомпромісність до таких порушень [2, 3]. Проте фактично відбувається лише стримування резонансу, шляхом зміни статусу таких осіб, адже до відповідальності нікого не притягують, конфіскації не відбувається, а вплив таких осіб на підконтрольні сфери залишається. Більше того, через деякий час упійманий на корупції чиновник звертається до суду та поновлюється на посаді, отримавши значні кошти компенсації за неправомірне звільнення.

Ми можемо скільки завгодно змінювати діючі нормативно-правові акти чи приймати нові, але результат не зміниться, доки не буде забезпечений автоматизований фінансовий моніторинг держслужбовців з відповідною автоматизованою системою санкціонування, яка мінімізує людський фактор у прийнятті рішень щодо корупціонерів.

Першим кроком на шляху запровадження автоматизованого фінансового контролю стало електронне декларування доходів [4], на яке вже вчиняються атаки правового характеру [5]. Та далі справа не пішла.

Звертаючись до іноземного досвіду, можна побачити, що процедура декларування доходів є нормою не тільки державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а й для усіх фізичних та юридичних осіб [6]. Більше того, у більшості розвинених країнах фінансовий контроль давно автоматизований, адже за сучасного розвитку інформаційних систем запровадження не складне, а ефективність висока.

Наприклад у Великобританії фінансовий моніторинг у автоматичному режимі здійснюється щодо державних службовців у 5 поколіннях (діти, внуки, батьки, діди). Таким чином виключається можливість записати майно, отримане корупційним шляхом на родичів. Рахунки блокуються, а реєстрація майна відміняється.

Організувати такий порядок в Україні не складно. А враховуючи можливості сучасних інформаційно-аналітичних систем, розробка такого програмного забезпечення під потреби України справа не складна. Більше того, ми усі є об'єктами моніторингу соціальних мереж. Для багатьох не секрет, що Фейсбук збирає данні щодо кожного користувача для формування профілю покупця, який успішно використовується з метою розповсюдження персоналізованою реклами.

Підсумовуючи викладене, вважаємо за необхідне наголосити на тому, що поки що антикорупційні заходи, які застосовують державні органи України не є ефективними й фактично імітують антикорупційну діяльність, шляхом заповнення повідомленнями антикорупційного змісту медіа простір.

Одним із шляхів вирішення проблеми вважаємо якнайшвидше запровадження автоматизованого фінансового контролю за держслужбовцями для виключення людського фактору та маніпуляцій зі сторони зацікавлених осіб.

#### ***Список використаних джерел***

1. Індекс сприйняття корупції – 2019. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryinyattya-koruptsiyi-2019>.
2. Зеленский уволил главу СБУ в Николаевской области // Украинская правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2020/11/18/7273989/>.
3. После скандала с нарушением карантина уволен глава департамента Нацполиции // Украинская правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2020/11/18/7273985/>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
5. В'ячеслав Шрамович. Крок до скасування безвізу і проблем з МВФ. Що означає суперечливе рішення Конституційного суду. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-54722000>.
6. Польща і корупція: життя чиновників відкриють законом. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/222765-polsa-i-korupcia-zitta-cinovnikiv-vidkriut-zakonom>.